

Plenum

Måndag 30.3.2020 kl. 14.01—19.42

10. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av vissa bestämmelser om behandling av personuppgifter inom justitieministeriets förvaltningsområde

Regeringens proposition RP 2/2020 rd
Utskottets betänkande LaUB 2/2020 rd

Första behandlingen

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 10 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger lagutskottets betänkande LaUB 2/2020 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen.

Debatt

18.39 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsekin yritän pitää lyhyen esittelypuheenvuoron tästä lakivaliokunnan mietinnöstä.

Toteaisin ensin, että tämä on tosiaan tullut helmikuun puolessavälissä vireille lakivaliokunnassa, joten käsitelimme sen loppuun asti. Tällä hetkellä me käsittelemme vain välttämättömiä esityksiä, ja oikeastaan tässä sanoisin, että esimerkiksi tänään tuo hallituksen esitys, jossa käsitellään sähköautojen latauspisteitä, on ehkä semmoinen, joka olisi voinut tältä päivältä jäädä, niin että käsitteisimme nyt vain välttämättömiä ja järkeviä lainsäädäntöjä.

Tämä hallituksen esitys on hallituksen esitys laeiksi oikeusministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevista säännöksistä. Kyse on Euroopan unionin tietosuoja-lainsäädännöstä johtuvista lakimuutoksista, joita joudutaan tekemään oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön. EU:n tietosuoja-sääntelyä on uudistettu, ja tämä on edellyttänyt kansallisia täytäntöönpanotoimia. EU:n tietosuoja-asetusta täydentävä tietosuoja-laki ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin täytäntöönpanemiseksi annettu niin sanottu rikosasioiden tietosuoja-laki ovat jo aiemmin tulleet voimaan. Edellä mainittujen yleislakien lisäksi EU:n tietosuoja-sääntelyn täytäntöönpano edellyttää myös kansallisen henkilötietojen käsittelyä koskevan erityissääntelyn muuttamista vastaamaan EU:n uutta tietosuoja-sääntelyä.

Nyt käsillä oleva esitys sisältää muutosehdotukset 21 lakiin, joiden osalta oikeusministeriön hallinnonallalla on havaittu välittömiä muutostarpeita. Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi eräitä tarpeettomia yleislainsäädännön kanssa päällekkäisiä säännöksiä. Samalla tavoitteena on yhdenmukaistaa säilytettävien henkilötietojen käsittelyyn liittyviä erityissäännöksiä sekä selkiyttää niiden suhdetta sovellettaviin yleissäädöksiin. Eniten muutoksia esityksessä sisältyy ulosottokaaren ja turvallisuus selvityslain muuttamista koskeviin lakiehdotuksiin.

Punkt i protokollet PR 42/2020 rd

Nostan muutaman seikan esille lakivaliokunnan yksimielisestä mietinnöstä:

Ulosottokaaren osalta esityksessä muun muassa varmistetaan nimenomaisella säännöksellä tietojen luovuttamisen jatkuminen suojelupoliisille sen toimialaan liittyvien rikosten ennaltaehkäisemiseksi, huomioiden, että suojelupoliisi ei enää ole siviilitiedustelua koskevan lainsäädännön voimaantulon jälkeen esitutkintaviranomainen. Esityksen käsittelyn yhteydessä on noussut esiin kysymys myös siitä, tulisiko ulosottokaarta muuttaa esitettyä laajemmin niin, että ulosottoviranomaisten oikeus antaa tietoja suojelupoliisille laajennettaisiin kattamaan toiminta, joka uhkaa kansallista turvallisuutta. Ministeriön esityksen mukaan ja asiantuntijakuulemisen perusteella valiokunta piti esityksessä ehdotettua toimintatapaa asianmukaisena ja katsoo, että on ihan oikein, että oikeusministeriö ensin huolellisesti valmistelee tällaisen lainsäädäntötarpeen ja tuo sen sitten eduskuntaan. Turvallisuus selvitysten osalta esityksessä täsmennetään turvallisuus selvityksiin sovellettavaksi tulevaa yleislakia.

Toinen merkittävä muutos liittyy ehdotettuun suojelupoliisiin ja Pääesikunnan yhteisrekisterinpitoa koskevaan pykälään. Suojelupoliisiin ja Pääesikunnan turvallisuus selvityksiin liittyvä henkilötietojen käsittelytarkoitus on sama, joten yhteisrekisterinpito on valiokunnan saaman selvityksen mukaan mahdollinen ja tarkoituksenmukainen.

Hallituksen esityksessä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitettyä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esityksessä ehdotettuja lakiehdotuksia muutamien huomioiden ja muutosesityksin.

Yksi muutos tuli yhdistyslakiin. Yhdistyslain 11 §:n 1 momentin mukaan yhdistyksen jäsenistä on pidettävä luetteloa. Luetteloon on merkittävä kunkin jäsenen täydellinen nimi ja kotipaikka. Yhdistyksen jäsenille on pyydettyäessä varattava tilaisuus tutustua edellä mainittuihin tietoihin. Esityksessä ehdotettiin rajoitusta tutustumisoikeuteen muiden kuin edellä tarkoitettujen tietojen osalta. Ehdotuksen mukaan, jos yhdistys kerää muita tietoja, ne voidaan luovuttaa yhdistyksen jäsenelle vain erityisestä syystä. Lakivaliokunta katsoo mietinnössään, että sanamuoto ”vain erityisestä syystä” on jossain määrin epämääräinen käytännön soveltamistilanteiden kannalta. Valiokunta onkin päättänyt yksimielisesti ehdottaa, että säännös muutetaan muotoon: ”Jäsenellä, joka osoittaa etunsa yhdistyksen jäsenenä sitä vaativan, on oikeus nähdä myös muu luetteloon merkitty tieto.” Eli tämä on muutosesitys.

Muut lakivaliokunnan muutosehdotukset ehdotettuihin lakeihin ovat lähinnä teknisiä.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslag 1—21 i proposition RP 2/2020 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslagen avslutades.